

2019-2020 BAHAR YARIYILI OSMANLI MÜLKİYET REJİMİ VE PALEOGRAFYASI

Ders Kodu : GGY338
Ulusal Kredi (Tip) : 3 (Seçmeli)
Sorumlu Öğretim Elemanı : Dr. İrfan PAKSOY ve Dr. Hakkı ŞAHİN
e-mail : irfanpaksoyy@hotmail.com

Amaç

Mevcut (arazi) mülkiyet sisteminin öncesi/geçmişî konusunda Osmanlı dönemi mülkiyet sistemi bağlamında ve ağırlıklı olarak geçmişten bugüne mülkiyet sisteminin evrimi Osmanlı paleografyası ve Osmanlı tapu belgeleri konusunda öğrencilere yorum yapabilme yeterliliğinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem ve Teknik

Bu dersin yüzyüze eğitim ve TKGM Arşiv Hiz.D.Bşk.lığında Osmanlı Dönemi Tapu Belgeleri Müzesinde inceleme ziyareti yapılmak suretiyle işlenmesi - verilmesi amaçlanmıştır.

İçerik

Antik Çağ'dan Yakın Çağ'a Batı'da mülkiyet kavramı (mülkiyet kavramı ve hakkının tarihî gelişimi, İlk Çağ'da mülkiyet, Antik Yunan'da mülkiyet, Roma'da mülkiyet, Orta Çağ'da mülkiyet, Yeniçağ'da mülkiyet, Yakın Çağ'da mülkiyet), İslam'da mülkiyet anlayışı ve İslam hukukunda arazi (İslam'da mülkiyet anlayışı, İslam hukukunda arazi), Osmanlı arazi sisteminin kaynağı (İktâ sisteminin mâhiyeti, İktâ sisteminin İslam devletlerindeki uygulaması, Büyük Selçuklu Devleti'nde iktâ, Anadolu Selçuklu Devleti'nde iktâ, Anadolu'da Beylikler Döneminde arazi mülkiyet sistemi), 1858 Arazi Kanunnâmesine kadar Osmanlı arazi sistemi (özel mülk araziler, öşrî arazi, harâcî arazi, vakıf arazi, mîrî arazi, dirlik, paşmaklık, ocaklık, mâlikâne, yurtluk, mukâtaa, mîrî arazi rejiminin bozulması, metruk arazi, mevat arazi) ve 1858 Arazi Kanunnâmesinden Cumhuriyet'e Osmanlı Arazi Düzeni (1858 Arazi Kanunnâmesi öncesindeki hukukî düzenlemeler, 16 Haziran 1845 Tarihli Resmî Tebliğ, 23 Nisan 1847 Tarihli İrâde-i Seniyye, 30 Nisan 1847 Tarihli Resmî Tebliğ, Aralık 1847 Tarihli Kanun Maddesi, 16 Şubat 1849 Tarihli Kanun Maddesi, 21 Mayıs 1847 Tarihli Tapu Nizamnâmesi, 16 Şubat 1849 Tarihli Tapu Nizamnâmesi, 24 Ağustos 1857 ve 25 Şubat 1858 Tarihli İrâdeler, 23 Nisan 1858 Tarihli Nizamnâme, 10 Ocak 1858 Tarihli Tapu Nizamnâmesi 23 Nisan 1858 Tarihli Tapu Nizamnâmesi, 6 Haziran 1858 Tarihli Arazi Kanunnâmesi, 1858 Arazi Kanunnâmesinden Sonraki Hukukî Düzenlemeler, Tapu Senedâtı Hakkında Talimnâme, Tapu Senedâtı Hakkında Târifnâme, 1876 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar, 1921 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar, İzmir İktisat Kongresi ve konu bakımından önemi, 1924 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar, mîrî arazinin Yeni Türk Medenî Kanunu karşısındaki durumu, mülkiyet hakkının Türkiye'nin de kabul ettiği Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) bakımından incelenmesi, konunun 1961 Anayasası bakımından incelenmesi), Osmanlı paleografyası ve Osmanlı dönemi tapu belgeleri konusunda yorum düzeyinde bilgi sahibi olmak.

Çıktılar/Kazanımlar

- 1) Mülkiyet sisteminin geçmişteki (Antik Yunan'da, Roma'da, Bizans'ta, İslam Devletlerinde ve Müslüman Türk Devletlerindeki tarihî süreç içerisinde) ne şekilde uygulandığı hakkında yorum yapabilir.
- 2) Osmanlı arazi mülkiyet sistemi konusunda detaylı yorum yapabilir.
- 3) İzmir İktisat Kongresi'nde kabul edilen kararların köylü ve çiftçi bakımından önemi konusunda yorum yapabilir.
- 4) 1926 yılında kabul edilen Yeni Türk Medenî Kanununun, 1858 Arazi Kanunnâmesine etkileri ve arazi mülkiyet sistemine getirdiği yenilikler konusunda yorum yapabilir.
- 5) 1948 yılında kabul edilen ve ilerleyen yıllarda kabul edilen ek sözleşmelerle kapsamı genişletilen Türkiye'nin de 1954 yılında kabul ettiği AİHS'nin mülkiyete bakan yönü ve bunun Türk İç Hukuk Sistemine olan etkileri konusunda yorum yapabilir.

Haftalık Ders Planı

HAFTA	KONU
1	Antik Çağ'dan Yakın Çağ'a Batı'da mülkiyet kavramı (mülkiyet kavramı ve hakkının tarihî gelişimi, İlk Çağ'da mülkiyet, Antik Yunan'da mülkiyet, Roma'da mülkiyet, Orta Çağ'da mülkiyet, Yeniçağ'da mülkiyet, Yakın Çağ'da mülkiyet),
2	İslam'da mülkiyet anlayışı ve İslam hukukunda arazi (İslam'da mülkiyet anlayışı, İslam hukukunda arazi),
3	Osmanlı arazi sisteminin kaynağı (İktâ sisteminin mâhiyeti, İktâ sisteminin İslam devletlerindeki uygulaması, Büyük Selçuklu Devleti'nde iktâ, Anadolu Selçuklu Devleti'nde iktâ, Anadolu'da Beylikler Döneminde arazi mülkiyet sistemi),
4	1858 Arazi Kanunnâmesine kadar Osmanlı arazi sistemi (1858 Arazi Kanunnâmesine kadar Osmanlı arazi sistemi, özel mülk araziler, öşrî arazi, harâcî arazi, vakıf arazi, mîrî arazi, dirlik, paşmaklık)
5	1858 Arazi Kanunnâmesine kadar Osmanlı arazi sistemi (devamı) (paşmaklık, ocaklık, mâlikâne, yurtluk, mukâtaa, mîrî arazi rejiminin bozulması, metruk arazi, mevat arazi)
6	1858 Arazi Kanunnâmesinden Cumhuriyet'e Osmanlı Arazi Düzeni (1858 Arazi Kanunnâmesi öncesindeki hukukî düzenlemeler, 16 Haziran 1845 Tarihli Resmî Tebliğ, 23 Nisan 1847 Tarihli İrâde-i Seniyye, 30 Nisan 1847 Tarihli Resmî Tebliğ, Aralık 1847 Tarihli Kanun Maddesi, 16 Şubat 1849 Tarihli Kanun Maddesi)
7	1858 Arazi Kanunnâmesinden Cumhuriyet'e Osmanlı Arazi Düzeni (devamı) (21 Mayıs 1847 Tarihli Tapu Nizamnâmesi, 16 Şubat 1849 Tarihli Tapu Nizamnâmesi, 24 Ağustos 1857 ve 25 Şubat 1858 Tarihli İrâdeler, 23 Nisan 1858 Tarihli Nizamnâme)
8	Vize Sınavı
9	6 Haziran 1858 Tarihli Arazi Kanunnâmesi.
10	1858 Arazi Kanunnâmesinden Sonraki Hukukî Düzenlemeler (Tapu Senedâtı Hakkında Talimnâme, Tapu Senedâtı Hakkında Târifnâme, 1876 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar)
11	Osmanlı sonrası ve Cumhuriyet Döneminde arazi mülkiyeti konusunda kaydedilen gelişmeler (1921 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar, İzmir İktisat Kongresi ve konu bakımından önemi, 1924 Anayasası'nda arazi mülkiyetine ilişkin hususlar, mîrî arazinin Yeni Türk Medenî Kanunu karşısındaki durumu, mülkiyet hakkının Türkiye'nin de kabul ettiği AİHS bakımından incelenmesi, konunun 1961 Anayasası bakımından incelenmesi)
12	TKGM Arşiv Hiz.D. Müzesine inceleme ziyareti yapılması.
13	Osmanlı arazi mülkiyet sistemine ilişkin evrakların örnekler üzerinden anlatımı ve incelenmesi.
14	Osmanlı arazi mülkiyet sistemine ilişkin evrakların örnekler üzerinden anlatımı ve incelenmesi.
15	Final sınavı öncesi genel tekrar.
	Final Sınavı

Kaynaklar

- İrfan Paksoy, "1858 Ârazi Kanunnâmesi Bağlamında Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Arazi Mülkiyet Sistemi", Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Ankara 2019.

- Mehmet Yıldırım ve Songül Kadioğlu, Defterhâne'den Tapu ve Kadastro'ya, Kayihan Ajans, Ankara 2015.

- Cenk Pala, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tarımsal Örgütlenme". Ekonomik Yaklaşım, http://www.ekonomikyaklasim.org/full_text/94-139572420_5.pdf?1582279740, Erişim tarihi: 20.02.2020.

rküş, A. ve Rehber, E., 1993. Proje Hazırlama Tekniği, III. Baskı, A.Ü.Z.F. Yayınları No:1302, Ders Kitabı:377, Ankara.

Gould, F. E. and Joyce, N. E. 2002. Construction Project Management, Prentice Hall.

Gültekin, T., 2007. Proje Yönetimi Yapım Öncesi Süreci, Palme Yayınevi, Ankara.

Güvemli, O., 2001. Yatırım Projelerinin Düzenlenmesi Değerlendirilmesi ve İzlenmesi, Atlas Yayın Dağıtım Yayın No:7, İstanbul.

Kelly, W.K., 1989. Real Estate Investment Trusts Handbook, American Law Institute, USA.

Netscher, P., 2017. Construction Management: From Project Concept To Completion, Panet Publications.

Özorhon, B., 2018. BIM-Yapı Bilgi Modellemesi, Abaküs Kitap, İstanbul.

Sayılğan G., 2004. Finansal Piyasalar ve Finansman Teknikleri, Turhan Kitabevi, Ankara.

Smith J.,1998. Building Cost Planning for the Design Team. Deakin University Press, Geelong.

Şenel, M., 1983. Mali Matematik, Bilim ve Teknik

Kitabevi Yayınları, Eskişehir. Yozgat, O., 1986. Finans

Matematiği, Marmara Üniversitesi Yayın No:436, İstanbul.

NOT:

- *Derse devam etmek zorunlu olup*, öğrencilerin final sınavına girebilmesi için Ankara

Üniversitesi Yönetmeliği'nce uygulamalı derslerin en az % 80'ine devam etmesi gerekmektedir.

- **Ödev ve raporlar;** final sınavı haftasından önce teslim edilmelidir. Teslim tarihinden

sonra getirilen ödevler kabul edilmeyecektir. Ödevler tez yazım kılavuzuna göre hazırlanmalı, kaynak metin içinde ve metin sonunda tez yazım kılavuzunda gösterildiği gibi belirtilmelidir.